

Jaar 2011
Afdeling *
Nummer *
Publicatiedatum *

Onderwerp

Initiatiefvoorstel van de raadslid mevrouw Van Doorninck (GroenLinks) **28 november** “het Stadsparlement”.

Met deze voordracht stel ik u voor het volgende besluit te nemen:

De Gemeenteraad van Amsterdam

Gezien het initiatiefvoorstel van het raadslid mevrouw Van Doorninck **28 november 2011** “het Stadsparlement”,

Besluit:

Het college van B&W op te dragen:

- Het model van het stadsparlement uit te werken dat Amsterdam klaar maakt voor de toekomst van de metropoolregio Amsterdam en waarbij op lokaal niveau een bestuurslaag blijft bestaan waarin (aansturing van de) uitvoering, vormgeving van de dienstverlening en ook belangenafweging over die zaken die lokaal spelen kan plaatsvinden.
- In de bestuurlijke reactie op het wetsvoorstel *Wijziging van de Gemeentewet en enige andere wetten in verband met het afschaffen van de bevoegdheid om deelgemeenten in te stellen*, de discussie en besluitvorming over de inrichting van ons regionale en lokale bestuur in een bredere en toekomst gerichte context van de metropoolregio Amsterdam te plaatsen.

Het lid van de Gemeenteraad,

G.A.M. van Doorninck (GroenLinks)

Toelichting

Inleiding

Het kabinet heeft zich tot doel gesteld een einde te maken aan de bestuurlijke drukte in Nederland en stelt dat niet meer dan twee bestuurslagen zouden moeten gaan over ontwikkelen van beleid en de (aansturing van de) uitvoering ervan. GroenLinks Amsterdam vindt het verminderen van de bestuurlijke drukte een goed idee. Helaas slaat het kabinet in de uitvoering van dit nobele streven de plank mis. Heilige huisjes blijven buiten schot en lokale en regionale ontwikkelingen worden niet met elkaar in verband gebracht. Met het wetsvoorstel afschaffen deelgemeenten dat Donner naar de Staten Generaal verzonden heeft, wordt gemeentelijke autonomie aangetast en democratie vervangen door bureaucratie. Met dit initiatiefvoorstel presenteert GroenLinks Amsterdam **Het Stadsparlement** als antwoord op de behoefte de bestuurlijke drukte te verminderen, regionale en lokale ontwikkelingen met elkaar te verbinden en democratie dichtbij de burger te organiseren.

Uitgangspunt daarbij zijn **lokale democratie** en **grootstedelijke slagkracht**. Lokale democratie brengt burgers en bestuurders dichterbij bij elkaar. Lokale bestuurders zijn toegankelijk, afrekenbaar en weten wat er speelt. Alle delen van de stad krijgen aandacht, en kansen voor gebiedsontwikkeling worden niet over het hoofd gezien. Grootstedelijke slagkracht is essentieel voor de toekomst van de metropoolregio Amsterdam, om internationaal concurrerend te blijven met Europese steden zoals Kopenhagen, Barcelona, Londen en Berlijn. Om in dit krachtenveld te kunnen overleven is het van belang om keuzes die het lokale niveau ontstijgen op regionaal niveau in samenhang te maken. Deze keuzes dienen inzichtelijk te zijn voor ondernemers en bewoners van de metropool. Geen bureaucratische mist maar democratische duidelijkheid.

Momenteel bereidt het college een notitie voor met een analyse van het wetsvoorstel en hoofdlijnen voor een eventueel nieuw in te richten stelsel. In Amsterdam zijn de meningen over het afschaffen van de stadsdelen verdeeld. Maar wat je ook van het wetsontwerp vindt, het biedt de mogelijkheid om een fundamentele discussie over een toekomstvast bestuurlijke stelsel te voeren en daarbij een relatie te leggen met de grote uitdagingen waar de stad zich de komende 10 jaar voor gesteld ziet. Om een bijdrage te leveren aan deze discussie en om te ontsnappen aan makkelijke sjablonen en gevestigde posities doet GroenLinks in deze notitie een voorstel gericht op de toekomst: het Stadsparlement.

Het Stadsparlement komt tegemoet aan beide uitgangspunten (lokale democratie en grootstedelijke slagkracht). Kern van het voorstel is een stadsbreed parlement van gekozen volksvertegenwoordigers die zowel grootstedelijk als lokaal verankerd zijn. Dit parlement wordt samengesteld middels directe verkiezingen van zeven districtsraden van negen/elf mensen. Deze zeven districtsraden te samen vormen het stadsparlement van 63/77 personen.

Het stadsparlement controleert een centraal bestuur van ten hoogste acht wethouders. De districtsraden kiezen uit hun midden en controleren zeven lokale besturen van drie bestuurders. Op deze manier neemt het aantal politici af van 285 naar 71/85. Het voorstel biedt de mogelijkheid dat ook andere gemeenten in de Metropoolregio zich in de toekomst kunnen aansluiten bij het stadsparlement via dezelfde formule. Het voorstel is een interessante mengvorm van een districtenstelsel en evenredige vertegenwoordiging. Het voorkomt op lokale schaal 'ambtenaren zelfbestuur' en zorgt voor voldoende lokale binding van politici en bestuurders, terwijl op de schaal van de metropool effectief geopereerd kan worden in een wereld die steeds internationaler wordt.

Lokale democratie

Het stadsdelenstelsel in Amsterdam heeft de stad in de afgelopen jaren veel goeds gebracht. Het brengt bestuurders en burgers dichterbij bij elkaar. Het bestuur is toegankelijk, weet wat er speelt bij burgers en ondernemers en heeft democratische legitimiteit. Lokale democratie nodigt ook uit tot actieve participatie van burgers in het politieke besluitvormingsproces en geeft ruimte aan initiatieven van burgers die de cohesie versterken, bijdragen aan sociale betrokkenheid en buurtbewoners activeren. Lokale democratie en een bestuur dat dicht bij de burgers staat worden de komende jaren alleen maar belangrijker. De financiële en de economische crisis vragen om een andere overheid. We moeten er rekening mee houden dat Amsterdam en de regio structureel minder geld te besteden zal hebben. Dat noopt de overheid tot een grondige herziening van taken. Dat betekent niet dat de overheid verantwoordelijkheden af moet stoten en zich uitsluitend concentreert op haar kerntaken, maar een nieuwe invulling van die verantwoordelijkheden en het deels los durven laten van de uitvoering aan bewoners en

ondernemers zelf. De overheid zal meer moeten vragen van burgers en vertrouwen in hun eigen kracht, meer coalities moeten aangaan met netwerken van burgers, maatschappelijke organisaties en met het bedrijfsleven. Dat vraagt om een actieve overheid die niet overneemt en protocollert, maar faciliteert en als de spil in het netwerk burgers, ondernemers, bedrijven met elkaar verbindt. Een overheid die kansen aanreikt en voorwaarden schept, die initiatieven stimuleert en op weg helpt. Dat vraagt om een bestuur dat direct aanspreekbaar is voor initiatiefrijke burgers en ondernemers.

Grootstedelijke slagkracht

De metropoolregio Amsterdam opereert in een internationaal krachtenveld waarin sprake is van concurrentie met andere Europese steden zoals Kopenhagen, Barcelona, Londen en Berlijn. Om in dit krachtenveld te kunnen overleven is het van belang om keuzes die het lokale niveau ontstijgen op regionaal niveau in samenhang te maken. Het gaat hierbij om keuzes en investeringen op het gebied van infrastructuur (bereikbaarheid), ruimtelijke ordening (bedrijvigheid, wonen, natuur en recreatie), economie (strategische sectoren aantrekken) en duurzaamheid (klimaat en luchtkwaliteit). Deze noodzakelijke beslissingen zijn dusdanig ingrijpend voor de bewoners en ondernemers in de regio dat deze door een direct gekozen democratisch bestuursorgaan genomen dienen te worden. De Stadsregio is weinig transparant en slechts indirect democratisch gelegitimeerd. Tijdens planvoorbereiding is er nauwelijks sprake van participatie van burgers en ondernemers en stappen in het besluitvormingsproces lopen vaak langs en door elkaar heen, omdat dit niet goed is afgestemd tussen de Stadsregio en de gemeenten.

Als wij te lang doorgaan met de huidige indirecte bestuurlijke bevoegdheden constructie van de Stadsregio lopen wij daadwerkelijk risico's om naast de aansluiting met burgers en bedrijven ook nog eens de aansluiting te verliezen in de internationale ontwikkelingen en concurrentie. Indien er op Metropoolniveau een daadkrachtig bestuur ontstaat zal de rol van de provincie op dit gebied nihil worden.

Een metropool met 1.5 miljoen inwoners is niet te besturen als een doorsnee gemeente van 25.000 inwoners. Door de metropool 'provincievrij' te maken en tegelijkertijd de metropool de mogelijkheid te geven om lokaal een vorm van gekozen bestuur te realiseren, wordt het maximum van drie bestuurslagen, - Rijk, Metropoolregio en Lokaal - niet overschreden. Voorwaarde is wel dat met deze beweging het aantal politici en bestuurders afneemt.

In deze stap naar grootstedelijke slagkracht is het essentieel dat de kleinstedelijke aanpak die nu juist in Amsterdam zijn vruchten af begint te werpen, behouden blijft. Daarom moet op lokaal niveau een bestuur laag blijven bestaan waarin (aansturing van de) uitvoering, vormgeving van de dienstverlening en ook belangenafweging over die zaken die lokaal spelen kan plaatsvinden.

Groeimodel

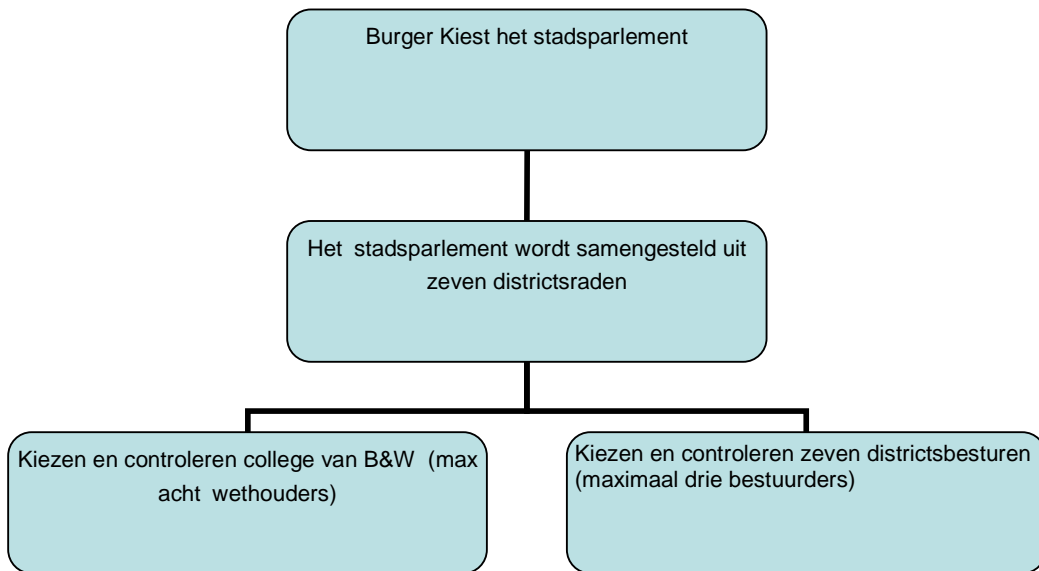
Een goed functionerende en democratisch geborgde metropoolregio is niet binnen twee e jaar te verwezenlijken en vereist gedegen politieke en maatschappelijke discussie op alle niveaus in de regio. Wel kan Amsterdam het bestuurlijk stelsel zo in te richten dat het klaar is voor de toekomst van de metropoolregio zonder dat de verworvenheden van de stadsdelen verloren gaan. De eerste stap in dit proces is het ontwikkelen van het Stadsparlement.

Het stadsparlament

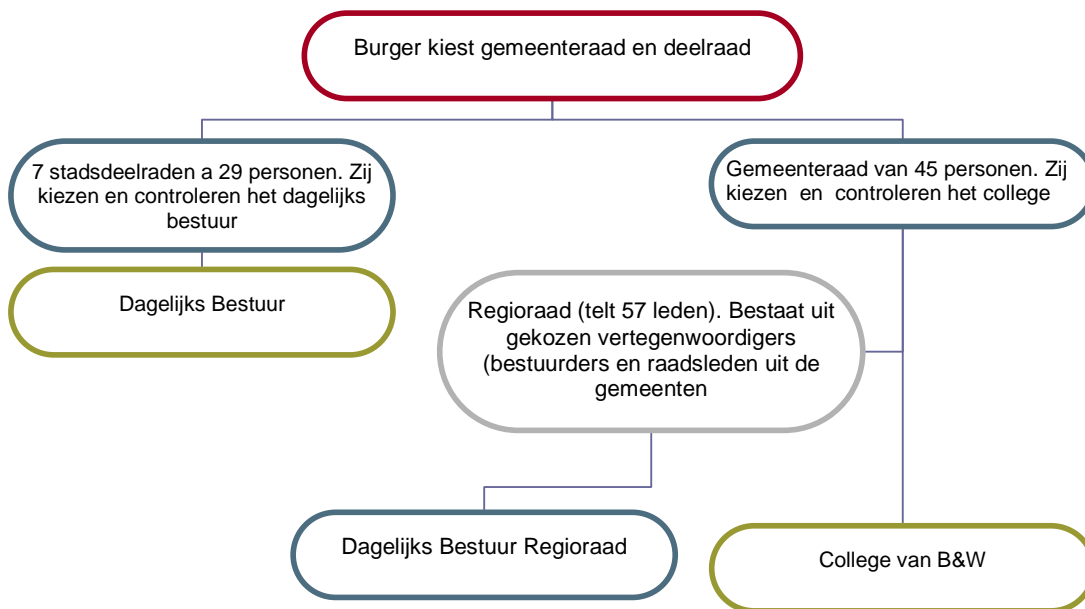
- Elk district (ca. 100 tot 200.000 inwoners) heeft een compacte raad van negen/elf leden met een dagelijks bestuur van drie personen.
- De districtsraden vormen gezamenlijk het stadsparlament van Amsterdam, dat een college van maximaal acht wethouders kent.
- De centrale stad en de districten hebben elk een eigen takenpakket, wat de één doet, doet de ander niet. Er bestaan gezamenlijke kaders voor heel Amsterdam; uitvoering daarvan – en controle op de uitvoering - ligt bij het orgaan dat daarover gaat.
- De centrale stad wordt gecontroleerd door het stadsparlament, de districten door de districtsraden.
- De Metropoolregiogemeenten worden uitgenodigd om – op basis van dezelfde formule – zich hierbij aan te sluiten.

Deze bestuurlijke inrichting is, anders dan het kabinetsvoorstel, een inrichting 'op de groei'. In het stadsparlament is een goede spreiding van parlementsleden over de stad beter geregeld dan nu het geval is en worden zij door de constructie gedwongen om zowel de grote lijnen te kunnen uitzetten als lokale belangen te behartigen. Het maakt van de stad nog meer Een Amsterdam, zonder dat lokale autonomie verdwijnt. Het zet Amsterdam, met minder politici maar met behoud van democratische legitimatie, bestuurlijk in de startblokken voor de onvermijdelijke komst van de metropoolregio.

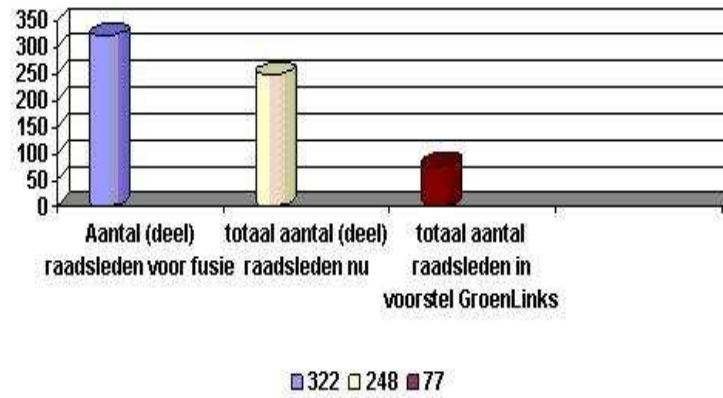
Figuur 1: Schematische weergave het Stadsparelement

Figuur 2 : Schematische weergave bestuurlijke lagen anno 2011

Figuur 3: Overzicht gevolgen aantal (deel)raadsleden

Figuur 4: Overzicht gevolgen aantal bestuurders

